

Zróźnicowanie potencjału nasiennego wybranych ekotypów traw przeznaczonych na cele alternatywne

Ryszard Golimowski¹, Jan Schmidt¹, Włodzimierz Majtkowski¹, Elżbieta Czembor²,

¹ Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin -PIB, Ogród Botaniczny w Bydgoszczy

² Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin - PIB, Radzików

r.golimowski@ihar.edu.pl

Trawy wieloletnie spełniają wiele funkcji w przyrodzie i otoczeniu człowieka.

W Europie użytki zielone zajmują około 52 mln ha. Powszechnie znana jest ich rola produkcyjna, jako źródło zdrowej paszy dla zwierząt przeżuwających. Jednak obecnie dużą uwagę przywiązuje się również do funkcji nieprodukcyjnych traw wieloletnich, które ściśle wiążą się z zachowaniem bioróżnorodności, zagospodarowaniem terenów ekologicznych, porolnych, zdegradowanych, parków, terenów rekreacyjnych i zurbanizowanych (Dubel, 2002). Potencjał plonowania w użytkowaniu nasiennymi jego stabilność to jeden z podstawowych elementów uzyskania postępu biologicznego w tej grupie roślin

W roku 2015 w Ogrodzie Botanicznym IHAR-PIB w Bydgoszczy rozpoczęto prace, których celem jest scharakteryzowanie potencjału nasiennego 119 obiektów traw należących do 7 gatunków: śmiałek darniowy (*Deschampsia cespitosa*), kostrzewa trzcinowa (*Festuca arundinacea*), kostrzewa łąkowa (*Festuca pratensis*), kostrzewa czerwona (*Festuca rubra*), życica trwała (*Lolium perenne*), tymotka łąkowa (*Phleum pratense*), wiechlina łąkowa (*Poa pratensis*). Kolekcję tą tworzyły ekotypy, które zostały zebrane na terenach zdegradowanych, przydrożach jak i pastwiskach. Współcześnie uprawiane odmiany zostały włączone jako kontrole. W roku 2016 (który był pierwszym rokiem pełnego użytkowania) rozpoczęto waloryzację z uwzględnieniem 8 cech: wczesność, wysokość, wyleganie, morfologia liścia flagowego, morfologia kwiatostanu, potencjał plonowania, waga ziarniaków z kłosa lub wiechy oraz Masy Tysiąca Ziaren. Dodatkowo charakterystykę badanych obiektów prowadzono w drugim środowisku: w Szelejewie (tymotka łąkowa, kostrzewa trzcinowa), Polanowicach (wiechlina łąkowa, kostrzewa łąkowa), Nieznanicach (kostrzewa czerwona) i Radzikowie (życica trwała i śmiałek darniowy), gdzie oceniano: wczesność, wyleganie oraz potencjał plonowania.

Najwcześniej wykłosiły się obiekty wiechliny łąkowej (35 dni od 1 kwietnia), a najpóźniej tymotki (59 dni). Stwierdzono dużą zmienność dla tej cechy w obrębie wszystkich gatunków, oprócz tymotki łąkowej, a obiekty śmiałka darniowego były najbardziej zróźnicowane pod tym względem - różnica między pierwszym kłoszącym się obiektem, a najpóźniejszym wyniosła 36 dni.

Największą zdolnością do reprodukcji nasion (uwzględniając potencjał plonowania, plon nasion z kwiatostanu i masę tysiąca ziarniaków) charakteryzowały się obiekty wiechliny łąkowej i tymotki łąkowej, a najniższą - ekotypy i odmiany kostrzewy łąkowej. Zakres zmienności dla wszystkich cech, świadczących o potencjale plonowania w użytkowaniu nasiennym był bardzo szeroki w obrębie każdego gatunku. Wyjątek stanowiła MTZ tymotki łąkowej, wiechliny łąkowej i śmiałka darniowego, dla których średnia wartość tej cechy była najniższa.

Literatura:

1. Dubel K., 2002. Problemy kształtowania i ochrony krajobrazu. *Fragm. Agron.* 1(73): 41-57.